

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 - Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
email: press@ypepth.gr

26/09/2010

Ομιλία της Υπουργού Παιδείας Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Άννας Διαμαντοπούλου στη συνάντηση διαλόγου και εργασίας για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στους Δελφούς

Η Ελλάδα βρίσκεται σήμερα μπροστά σε πρωτόγνωρες προκλήσεις. Βιώνουμε δύσκολες μέρες και ξέρουμε ότι απαιτούνται συντεταγμένες απαντήσεις. Πολιτεία και κοινωνία οφείλουν να αντιδράσουν θετικά, αποτελεσματικά και δημιουργικά σε αυτό το κρίσιμο διακύβευμα. Ο τρόπος της απάντησης θα προσδιορίσει τελικά και τη φυσιογνωμία της χώρας μας. Η ηθική ευθύνη είναι αναντίλεκτα συλλογική. Κυβέρνηση, κοινωνία και ο καθένας από εμάς ατομικά και ξεχωριστά οφείλουμε να συνεισφέρουμε με υπευθυνότητα και μέσα από οποιαδήποτε ιδιότητα κατέχουμε.

Ο χώρος της παιδείας και ειδικότερα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης θα παίξει έναν πρωταγωνιστικό ρόλο στις λύσεις που θα επιδιώξουμε για τον 21^ο αιώνα. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούμε να προχωρήσουμε με επιδερμικές αλλαγές, με μικρές διορθωτικές κινήσεις σε επιμέρους τομείς. Οι αλλαγές πρέπει να είναι πολύ βαθιές και να αφορούν το DNA της λειτουργίας των Πανεπιστημίων και των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων. Κάπως παραστατικά θα έλεγα ότι εάν σε αυτή την τεράστια προσπάθεια που κάνει η χώρα μας, η οικονομία είναι η καρδιά, η Παιδεία είναι το μυαλό. Χρειάζεται όλοι να κατανοήσουμε ότι ο συλλογικός νους μιας κοινωνίας, μιας χώρας, είναι η Παιδεία και υποχρεούμαστε να αποκαταστήσουμε δομές, λειτουργίες και παραγωγή γνώσης με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Η αποστολή είναι δύσκολη. Μια ματιά αν ρίξει σήμερα κανείς στις εφημερίδες θα βρει πολύ σημαντική αρθρογραφία σχετικά με τις παραπάνω διαπιστώσεις. Πολλές φορές η αμφισβήτηση κατακλύζει και το ίδιο το αίτημα της αλλαγής.

Η ελληνική κυβέρνηση και ο ίδιος ο Έλληνας Πρωθυπουργός έχει δεσμευτεί σε όλα τα επίπεδα. Η Παιδεία είναι εξ ορισμού ο χώρος εμπροσθοφυλακής. Είμαστε σήμερα εδώ για να αντιμετωπίσουμε αυτές τις προκλήσεις, με την πεποίθηση ότι η περίοδος του Πανεπιστημίου της Μεταπολίτευσης έχει κλείσει τον ιστορικό της κύκλο. Αποτέλεσε αν μη τι άλλο μία κορυφαία κοινωνική και εκπαιδευτική τομή. Βοήθησε να διαμορφωθούν συνθήκες κοινωνικής και πολιτικής χειραφέτησης. Σήμερα ωστόσο είναι σαφές ότι δεν μπορεί να προσφέρει περαιτέρω. Η άρνηση της παραδοχής αυτής της πραγματικότητας νομίζω ότι προκαλεί σκεπτικισμό αλλά και θυμό στην ελληνική κοινωνία. Σταχυολογώ μόνο μερικά σημεία αυτής της μεταπολιτευτικής εκπαιδευτικής παθογένειας, που αναδεικνύεται κάθε μέρα πλέον στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων: Πτυχία επ' αμοιβή, φοιτητές που συμμετέχουν σε εξετάσεις και περνούν μαθήματα δια αντιπροσώπων, ιδιωτικές υπηρεσίες για συγγραφή διπλωμάτων και πτυχιακών εργασιών κοκ.

Δε χωράει αμφιβολία ότι το ελληνικό Πανεπιστήμιο του 2010 είναι πολύ ανώτερο και πολύ σημαντικότερο. Είναι κρίμα να έρχονται συνεχώς στην επιφάνεια τέτοιου είδους φαινόμενα όταν Σχολές, Τμήματα, Καθηγητές, αλλά και φοιτητές μας πρωταγωνιστούν σε παγκόσμιο επίπεδο με διεθνείς διακρίσεις. Θα πρέπει να δούμε τι φταίει και που είμαστε. Η ιστορική εμπειρία έχει αποδείξει πως οι πιο γερές αλυσίδες που δεν μας αφήνουν να φύγουμε, είναι αυτές που φτιάχνονται με αρχές και αξίες που στρεβλώνονται. Είναι αλήθεια ότι στην πορεία του κύκλου που διέγραψε η Ανώτατη Εκπαίδευση από τη Μεταπολίτευση μέχρι σήμερα, στρεβλώθηκαν καθ' υπερβολή πολλές αρχές και αξίες, όπως αυτές της ελευθερίας, του δημοκρατικού διαλόγου και της πολιτικής συμμετοχής.

Σε πολλές περιπτώσεις χάθηκε το μέτρο και έτσι μια κακώς εννοούμενη ισότητα οδήγησε σε φαινόμενα ισοπέδωσης. Πρέπει να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους. Μέσα στην ακαδημαϊκή κοινότητα πρέπει να υπάρχουν σαφείς και διακριτοί ρόλοι και μεταξύ των ρόλων αυτών να υπάρχει αλληλοσεβασμός ώστε να επιτελείται σωστά το έργο και η αποστολή της. Εάν στην μεταπολίτευση το μείζον ζήτημα ήταν να μπει η πολιτική στο Πανεπιστήμιο, με την αντίληψη της αρχαιοελληνικής πολιτικής, σήμερα το ζητούμενο είναι η πολιτική για τα Πανεπιστήμια, για τα Τεχνολογικά Ιδρύματα, για το ακαδημαϊκό ίδρυμα της ποιότητας και της αριστείας.

Της ποιότητας για το σύνολο των φοιτητών και σπουδαστών που συμμετέχουν, για την αριστεία αυτών που μπορούν και πρέπει να ξεχωρίζουν. Ο Πρωθυπουργός, Γιώργος Παπανδρέου, έχει δώσει ο ίδιος το στίγμα της κατεύθυνσης για την προσπάθεια που πρέπει να καταβληθεί. Πριν από λίγες μέρες μίλησε για την επανάσταση στο εκπαιδευτικό σύστημα, ως προϋπόθεση για τη νέου τύπου ανάπτυξη, η οποία θα βασίζεται στο εκπαιδευμένο και καινοτόμο ανθρώπινο δυναμικό. Γιατί αυτή είναι η βασική πηγή πλούτου μας και το συγκριτικό μας πλεονέκτημα στο διεθνές προσκήνιο.

Η μεγάλη αυτή αλλαγή έχει ήδη ξεκινήσει. Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι μόνο τα Πανεπιστήμια ή τα Τεχνολογικά Ιδρύματα. Η ανάγκη είναι να προχωρήσουμε συνολικά σε αλλαγές με μια βεβαίως κεντρική ιδέα. Ξεκινήσαμε με το «Νέο Σχολείο», με νέα προγράμματα σπουδών, στοχοκεντρικά -που είναι η μεγάλη και η βασική αλλαγή σε όλη την εκπαίδευση-, όλα αυτά βρίσκονται σε εξέλιξη.

Στις δύο πρώτες βαθμίδες έγιναν ήδη και δρομολογούνται καθημερινά σημαντικές αλλαγές. Χαίρομαι που είναι κατανοητές ήδη από αυτό το Σεπτέμβριο, με τα 800 πιλοτικά σχολεία, με το Ψηφιακό Σχολείο εν δράση, με νέο περιεχόμενο ηλεκτρονικό για όλες τις τάξεις του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου. Με την παρουσίαση ενός Νέου Λυκείου που αλλάζει τελείως τα δεδομένα για τους εφήβους αλλά και τις προϋποθέσεις για την εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο. Ένα Νέο Λύκειο που στη Β' και στη Γ' τάξη οι 16χρονοι και 17χρονοι μαθητές γίνονται σιγά-σιγά πολίτες, αναλαμβάνοντας ευθύνες και παρακολουθώντας ένα σύστημα που τους αντιμετωπίζει με διαφορετικό τρόπο.

Αλλαγές σχεδιάζονται και στην Τεχνική Εκπαίδευση με το Τεχνολογικό Λύκειο. Νέα Αρχιτεκτονική υπάρχει στη Διά Βίου Μάθηση με το νέο νομοθετικό πλαίσιο (ν. 3879/2010). Μέσα στο καλοκαίρι παρουσιάσαμε όλη την εικόνα της μεταλυκειακής Τεχνικής Εκπαίδευσης, που είναι ένας πολύ σημαντικός κρίκος σε όλο το εκπαιδευτικό σύστημα.

Σήμερα έφτασε η ώρα να ανοίξουμε πλέον και επίσημα τη συζήτηση για το «Νέο Πανεπιστήμιο». Τη συζήτηση για τη «μητέρα όλων των μαχών», θεωρώντας τη μάχη μια θετική διαδικασία. Μια θετική διαδικασία που θα βάλει τη χώρα σ' έναν άλλο ορίζοντα μορφωτικό και αναπτυξιακό. Είμαστε εδώ έτοιμοι και ώριμοι να βάλουμε πολλές και καλές ιδέες σε κίνηση. Αλλάζουμε την Παιδεία, σημαίνει αλλάζουμε την Ελλάδα. Είναι σαφές ότι σε αυτές τις τεράστιες προκλήσεις που έχουμε σήμερα μπροστά μας, δεν μπορεί να ανταποκριθεί το σημερινό εσωστρεφές και περιχαρακωμένο Πανεπιστήμιο και Τεχνολογικό Ίδρυμα, το οποίο αναφέρεται και συνδιαλέγεται μόνο με τον εαυτό του.

Αυτό μπορεί να το επιτελέσει μόνο ένα Πανεπιστήμιο ποιότητας και αριστείας, μόνο ένα Τεχνολογικό Ίδρυμα το οποίο πιάνει τα μηνύματα των καιρών και τα εφαρμόζει και τα μετατρέπει σε ανάπτυξη. Δηλαδή Πανεπιστήμια και ΤΕΙ που είναι σοβαρά, σύγχρονα, καινοτόμα, ανταγωνιστικά και διέπονται από διαδικασίες αξιοκρατίας και διαφάνειας, εξοβελίζοντας φαινόμενα νεποτισμού και συνδιαλλαγής.

Σήμερα ξεκινάμε αυτή τη συζήτηση. Ξέρουμε όλοι πολύ καλά από την εμπειρία που έχουμε, όχι μόνο στη χώρα μας, ότι η μεταρρύθμιση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση απαιτεί έναν οργανωμένο και σοβαρό διάλογο. Έναν διάλογο στον οποίο συμμετέχουν οι πανεπιστημιακοί και οι φοιτητές, οι εκπαιδευτικοί και οι φοιτητές, τα κόμματα και οι πολιτικές δυνάμεις, αλλά βεβαίως και οι κοινωνικοί φορείς.

Η Παιδεία είναι κατ' εξοχήν ο χώρος που συναντώνται όλες οι κοινωνικές δυνάμεις. Θα έλεγα και όλες οι ιδεολογίες και όλες οι πολιτικές. Ως χώρα και ως πολίτες αυτής της χώρας έχουμε το μεγάλο στοίχημα μπροστά: να τις συνθέσουμε. Πριν από μερικούς μήνες, ορισμένες πολιτικές δυνάμεις, πρόταξαν τις ανάγκες της αντιπολιτευτικής τακτικής και όχι τις ανάγκες της πατρίδας μας, καταψηφίζοντας τη συμφωνία για το μηχανισμό στήριξης της ελληνικής οικονομίας. Ειρήσθω εν παρόδω, εάν δεν τον είχαμε ψηφίσει δεν ξέρω αν θα ήμασταν εδώ σήμερα.

Θέλω να πιστεύω ότι δε θα επιλεγεί ο ίδιος δρόμος για την Παιδεία. Η Παιδεία είναι ένας ευαίσθητος εθνικός χώρος που πρέπει να αποδείξουμε ότι μπορούμε να χτίζουμε όλοι μαζί.

Θυμίζω εδώ την απόφαση ευθύνης του ΠΑΣΟΚ να συμμετέχει ως αντιπολίτευση στο διάλογο που είχε οργανώσει η προηγούμενη κυβέρνηση, σε μια περίοδο πολύ μεγάλης πόλωσης και σύγκρουσης.

Διαχωρίσαμε το χώρο της Παιδείας. Συμμετείχαμε, προτείναμε, συναποφασίζαμε, παίρναμε μέρος στις ευθύνες των αποφάσεων. Γι' αυτό και στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση καταλήξαμε σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο, το οποίο μπορούμε όλοι να πατήσουμε και να συνεχίσουμε. Έχει πολύ μεγάλη σημασία η εθνική συναίνεση γιατί δε χωράει να έχουν βάθος χρόνου και να γίνουν σεβαστά από όλες τις κυβερνήσεις.

Για το σκοπό αυτό οργανώνουμε ένα διάλογο και θεσμικό και σε επίπεδο κοινωνίας. Με τα κόμματα μέσα από τη Διακομματική Επιτροπή, στη Βουλή, στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, όπου συμμετέχουν και οι δυνάμεις της εκπαίδευσης αλλά και οι δυνάμεις της κοινωνίας και βεβαίως θα οργανώσουμε κύκλους συζητήσεων και φόρα. Πρέπει να πω ότι ήδη μου έκανε πολύ θετική εντύπωση ότι και το Παρατηρητήριο και η ΠΟΣΔΕΠ και άλλοι φορείς, το ΙΣΤΑΜΕ και Ινστιτούτα, ετοιμάζουν συζητήσεις. Πριν ακόμη ανακοινώσουμε την έναρξη του διαλόγου οργανώνουν συζητήσεις για το Πανεπιστήμιο.

Θα παίξει ένα πολύ σημαντικό ρόλο σε αυτή τη συζήτηση ο τρόπος που θα τον διαχειριστούν και οι Σύγκλητοι των Πρυτάνεων και των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων. Αυτό που θα πρότεινα και νομίζω ότι θα βοηθούσε πολύ είναι να μην υπάρξουν αποφάσεις επί των πλαισίων για «ναι» ή «όχι». Να μπορούμε σε μια διαδικασία διαρκούς συνεδρίασης των Συγκλήτων, οι οποίες κατά τη διάρκεια του τρίμηνου διαλόγου -ο διάλογος δε θα είναι στο διηνεκές, θα ξεκινήσει τώρα και θα τελειώσει στο τέλος Δεκεμβρίου- να μπορούν συνεχώς να συμμετέχουν οι Σύγκλητοι και οι Σύνοδοι Προέδρων και Πρυτάνεων.

Κάνω εδώ μια ειδική αναφορά στους φοιτητές. Έχουμε το μεγάλο πρόβλημα του να μην υπάρχει θεσμική οργάνωση των φοιτητών αυτή τη στιγμή. Ωστόσο θέλουμε τις απόψεις και τα βιώματά τους, τις εμπειρίες τους και επειδή δεν υπάρχει συγκροτημένο όργανο των φοιτητών ζητούμε από τους ίδιους, και τους παρακαλώ και τους προσκαλώ, να καταθέσουν ιδέες και σκέψεις για το πώς θα συμμετέχουν ενεργητικά με τις απόψεις τους στο διάλογο.

Θα δημιουργηθούν τρεις διαδικτυακοί τόποι. Ο ένας είναι για τους εκπαιδευτικούς, για τους καθηγητές, ο δεύτερος είναι για τους φοιτητές και ο τρίτος είναι για τους πολίτες και τους κοινωνικούς χώρους. Έτσι θα δώσουμε τη δυνατότητα μιας συνεχούς ροής συζήτησης και στο διαδίκτυο.

Σ' αυτή τη σημαντική διαβουλευτική διαδικασία δύο είναι τα κρίσιμα ερωτήματα:

Το πρώτο -το μείζον- που είναι ένα θέμα που έρχεται και επανέρχεται και συμβολίζει κάθε εποχή, **είναι ποιο είναι το δημόσιο Πανεπιστήμιο, ποιο είναι το δημόσιο Τεχνολογικό Ίδρυμα που θέλουμε σήμερα και απαντά στις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και της ελληνικής οικονομίας και ποιο είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα καθορισθούν αυτοί οι δύο πόλοι;** Γιατί είναι σαφές ότι είναι άλλος ο ρόλος του Πανεπιστημίου και άλλος ο ρόλος του Τεχνολογικού Ιδρύματος. Όταν κατανοήσουμε ότι οι ρόλοι τους είναι διακριτοί και απολύτως αναγκαίοι, θα μπορέσουν να παίξουν και τα δύο το ρόλο τους με επιτυχία.

Οι πυλώνες της μεταρρύθμισης οριοθετούνται σε γενικές γραμμές ως εξής: Ουσιαστική αυτοτέλεια των Ανωτάτων Ιδρυμάτων, εισαγωγή και θεσμικά της αξιολόγησης και της κοινωνικής λογοδοσίας, διεθνοποίηση και εξωστρέφεια της ακαδημαϊκής διαδικασίας, σύνδεση των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ με την κοινωνία και την οικονομία, πρόοδος μετρήσιμη και στοχοθεσία στην Τεχνολογία, στην Έρευνα, στην κοινωνία της γνώσης.

Υπάρχουν τρεις βασικοί άξονες στους οποίους προτείνουμε να βασιστεί ο διάλογος και είναι αντίστοιχα τρεις ενότητες, τρεις ομάδες που θα λειτουργούν στο Υπουργείο. **Ο πρώτος άξονας αφορά στη νέα ταυτότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, τη νέα ταυτότητα του Πανεπιστημίου, τη νέα ταυτότητα του Τεχνολογικού Ιδρύματος, με σεβασμό και κύρος. Αυτό περνάει μέσα από το νέο μοντέλο διοίκησης και λειτουργίας των Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.**

Προτείνουμε την υιοθέτηση ενός μοντέλου διεθνούς πρακτικής, του Συμβουλίου Διοίκησης. Το Συμβούλιο Διοίκησης, στο οποίο συμμετέχουν πανεπιστημιακές δυνάμεις από το Πανεπιστήμιο αλλά και από την κοινωνία, μπορεί να υποκαταστήσει μέρος των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου, δηλαδή ζητήματα που αφορούν στη διοίκηση, στον προϋπολογισμό ή στο στρατηγικό σχεδιασμό. Βεβαίως οι ακαδημαϊκές υποθέσεις είναι αυστηρά θέμα του Πρύτανη, της Συγκλήτου, των νέων μορφών-θεσμών, τους οποίους θα προτείνουμε και θα αναπτύξουμε.

Το δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι η διαδικασία της αξιολόγησης. Έχουμε μια πρώτη εμπειρία, ο Πρόεδρος της Αρχής Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ) θα μας δώσει και στοιχεία. Θεωρούμε ότι είναι η στιγμή να παρέμβουμε και να κάνουμε πιο οργανωμένη και σαφή την αξιολόγηση και βεβαίως κατανοούμε όλοι ότι μιλούμε για εξωτερική πλέον αξιολόγηση και να τη συνδέσουμε με συγκεκριμένους δείκτες. Είναι πολύ σημαντικό να συζητήσουμε **τη μετάβαση από τη διασφάλιση ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών στην πιστοποίηση των σπουδών, στην πιστοποίηση των Ιδρυμάτων από εμπειρογνώμονες με διεθνή σύνθεση.**

Η οικονομική αυτοτέλεια: Συζητούμε για τη διαχείριση των οικονομικών των Πανεπιστημίων, περιλαμβανομένης και της μισθοδοσίας, ώστε να υπάρχει βεβαίως ένα όριο, αλλά από εκεί και πέρα να μπορούν τα Πανεπιστήμια να προσελκύουν υψηλού κύρους εκπαιδευτικούς και να αποφασίζουν τη δική τους πολιτική.

Οι προγραμματικές συμφωνίες: Θα συνδέονται με συμφωνημένα κριτήρια, που έχουν σχέση και με την απόδοση και την αποδοτικότητα των ιδρυμάτων. Εδώ να πω ένα στοιχείο από την Ευρωπαϊκή Ένωση: **η χώρα μας είναι 5^η όσον αφορά στο ποσοστό χρηματοδότησης ως ποσοστό του ΑΕΠ για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και είναι 24^η όσον αφορά στην απόδοση αυτών των επενδύσεων.**

Εδώ θα πρέπει να δούμε τον τρόπο **χρηματοδότησης** και να συζητήσουμε θεσμούς, όπως μία **Ανεξάρτητη Αρχή Χρηματοδότησης των Πανεπιστημίων**, όπου μια μεγάλη ενότητα είναι η αναβάθμιση των υπηρεσιών προς τους φοιτητές. **Η κάρτα ή το κουπόνι του φοιτητή**, που θα του δίνει πρόσβαση σε όλες τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Οι παροχές προς

τους φοιτητές θα πρέπει να δίνονται αποκλειστικά από τα ίδια Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, αλλά πρέπει να δούμε πιο από όλα τα μοντέλα είναι το πιο κατάλληλο, ώστε να παρέχουν τα Πανεπιστήμια και τα Τεχνολογικά Ιδρύματα αυτές τις υπηρεσίες και με τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Επίσης ένα **νέο σύστημα φοιτητικών υποτροφιών και δανείων**, για το οποίο έχουμε μελετήσει αρκετά μοντέλα και του εξωτερικού, αλλά και σε συζήτηση με το δικό μας τραπεζικό σύστημα.

Ο πρώτος άξονας είναι η νέα ταυτότητα του Πανεπιστημίου και του Τεχνολογικού Ιδρύματος, ο δεύτερος άξονας είναι η νέα ταυτότητα για το φοιτητή: σπουδές με αξία. Ο στόχος αυτός, που συνιστά και ένα μείζον ζητούμενο της κοινωνίας και ιδιαίτερα της νέας γενιάς, υπηρετείται από τις προτεινόμενες αρχές οργάνωσης των σπουδών του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου, όπου εδώ πραγματικά μπαίνει ένα πρώτο δίλημμα: **πόσο ένας νόμος πλαίσιο παρεμβαίνει στο εσωτερικό της οργάνωσης σπουδών ή κατά πόσο παραμένει ένα αντικείμενο των ίδιων των ιδρυμάτων.**

Μέσα από τη συζήτηση νομίζω ότι πρέπει να βρούμε μία ενδιαμέση κατάσταση, με μια πρώτη μεταβατική φάση, όπου θα θέτει κοινούς όρους, ώστε να μπορούν μετά τα Ιδρύματα να προχωρούν μόνα τους, **πάντα βέβαια μέσα στα πλαίσια του Συντάγματος, για το οποίο πρέπει να ξέρουμε πολύ καλά στη συζήτησή μας τα όρια στα οποία μας επιτρέπει να κινηθούμε.**

Θα έλεγα ως αρχή ότι πρέπει να αποφύγουμε τη λογική της ομοιομορφίας, να φέρουμε την **πολυτυπία στα Ιδρύματα**. Και πάλι δεν είναι εύκολο μέσα από το πλαίσιο που θέτει το Σύνταγμα, αλλά είναι μία αδήριτη ανάγκη. Δεν μπορεί να έχει το ίδιο πλαίσιο και την ίδια λειτουργία το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης με τις εκατοντάδες χιλιάδες φοιτητές, το Πανεπιστήμιο του Αιγαίου, το Τεχνολογικό Ίδρυμα της Ηπείρου ή το Πολυτεχνείο της Κρήτης. Η πολυτυπία είναι ίσως από τα μεγαλύτερα στοιχεία, ώστε μέσα σε ένα γενικό πλαίσιο να μπορούν τα Πανεπιστήμια να προσαρμόζουν τα προγράμματά τους και τη λειτουργία τους στις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Πολύ επιγραμματικά θα αναφερθώ σε 14 ενότητες, οι οποίες πρέπει να είναι τα ζητήματα που θα συζητήσουμε για το νέο νόμο:

1. **Πρώτο σημαντικό, πηγαίνουμε από το Τμήμα στη Σχολή. Η είσοδος γίνεται στη Σχολή και δίνει τη δυνατότητα της επιλογής στα παιδιά, στους νέους φοιτητές: θέσπιση δηλαδή της βασικής ακαδημαϊκής μονάδας που θα απονέμει τα πτυχία.**
2. **Νέος σχεδιασμός για το συντονισμό των μεταπτυχιακών προγραμμάτων, με στόχο τη διεπιστημονικότητα.**
3. **Πιστοποίηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών.**
4. **Έμφαση στο διεπιστημονικό χαρακτήρα των προγραμμάτων σπουδών και σε προπτυχιακό και σε μεταπτυχιακό επίπεδο.**
5. **Υιοθέτηση και εφαρμογή του ευρωπαϊκού συστήματος ECTS με βάση τις διδακτικές μονάδες.**
6. **Οργάνωση και ακαδημαϊκή συνέχεια των προγραμμάτων σπουδών, επιλογή συστήματος τρόπου εφαρμογής και διασφάλισης της αξιοπιστίας τους.**

7. Σπουδές κατ' έτος, κατ' εξαμήνο, προαπαιτούμενα, όλα αυτά που πρέπει να συνδέονται σε κάθε Σχολή με τον τρόπο και τη λειτουργία του προγράμματος σπουδών.
8. Αλλαγή του σημερινού συστήματος διδασκαλίας και εξεταστικών περιόδων, που έχει μετατρέψει πολλά από τα Ιδρύματά μας σε εξεταστικά κέντρα.
9. Υιοθέτηση του ψηφιακού συγγράμματος, που θα είναι ελεύθερα διαθέσιμο στο διαδίκτυο. Να πω ότι αυτό που ανακοινώθηκε(το σύστημα Εύδοξος) ήδη έχει λειτουργήσει και ότι από φέτος κινούνται ηλεκτρονικά όλα τα συγγράμματα. Είναι 11.5000 συγγράμματα στο διαδίκτυο και οι φοιτητές από 4 Οκτωβρίου θα έχουν πρόσβαση στην ηλεκτρονική παραγγελία. Αυτό αποτελεί τη βάση ώστε πολύ εύκολα να πάμε στο ηλεκτρονικό σύγγραμμα. Να πούμε ότι ήδη αρκετοί καθηγητές, ιδιαίτερα στα Πολυτεχνεία μας, έχουν βάλει τις σημειώσεις τους στο διαδίκτυο μέσα σε αυτόν τον 1,5 μήνα και τις διαθέτουν ελεύθερα στους φοιτητές.
10. Σύστημα πιστοποίησης όλων των προγραμμάτων σπουδών.
11. Οργάνωση Κέντρων Αριστείας και μέσω συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων.
12. Αναδιάρθρωση του θεσμού της πρακτικής άσκησης.
13. Σύνδεση των προγραμμάτων της Διά Βίου Μάθησης με τα Ανώτατα Ιδρύματα, που το έχουμε βάλει και στο νέο νόμο. Η σύνδεση της Διά Βίου με τα Ανώτατα Ιδρύματα είναι ένα από τα «εκ των ων ουκ άνευ» διακυβεύματα.
14. Και βέβαια η αλλαγή του τρόπου διδασκαλίας στην τάξη. Νομίζω ότι είμαστε από τις τελευταίες χώρες στην Ευρώπη αυτή τη στιγμή που η διδασκαλία γίνεται σε αμφιθέατρα από την έδρα με διαλέξεις.

Ο τρίτος άξονας είναι η νέα ταυτότητα για τους καθηγητές. Διεθνής αναγνωρισιμότητα, καταξίωση και διάκριση. Η διεθνοποίηση σημαίνει να δώσουμε περισσότερη Ελλάδα στον κόσμο και να ελκύσουμε περισσότερο κόσμο στην Ελλάδα. Αυτή είναι μια σπουδαία πρόκληση πάνω από όλα για τους πανεπιστημιακούς δασκάλους, αφού αυτοί καλούνται να μπουν μπροστά σε αυτή τη μεγάλη προσπάθεια.

Η πρόσφατη ανακοίνωση του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας, στην οποία συμμετέχουν μερικοί από τους λαμπρότερους Έλληνες στον κόσμο, αναδεικνύει το πόσο μπορούμε να φέρουμε στην Ελλάδα τους διαπρεπείς Έλληνες.

Και εδώ υπάρχει μία σειρά από ζητήματα, που θα πρέπει να τα δούμε πιο συγκεκριμένα, που είναι τα διεθνή προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα, η εκλογή των καθηγητών από Εκλεκτορικά Σώματα με έντονη διεθνή παρουσία, η δυνατότητα κατοχής θέσης ΔΕΠ σε ελληνικά και σε ξένα ιδρύματα ταυτόχρονα, η διεύρυνση του θεσμού των επισκεπτών καθηγητών, η δυνατότητα με βάση τις προδιαγραφές που θέτει το κάθε Ίδρυμα να χορηγούνται έδρες -να πούμε ότι οι Έλληνες χορηγούν έδρες σε όλο τον κόσμο, εκτός από την Ελλάδα.

Επίσης η ενθάρρυνση της ίδρυσης παραρτημάτων των ελληνικών Πανεπιστημίων και Τεχνολογικών Ιδρυμάτων σε άλλες χώρες και η εντατικοποίηση της συμμετοχής των Πανεπιστημίων στα ευρωπαϊκά προγράμματα εκπαίδευσης - γιατί είμαστε πολύ χαμηλά

στις διεθνείς κατατάξεις στη συμμετοχή μας στα ευρωπαϊκά προγράμματα «Σωκράτης» και «Λεονάρντο».

Η ενίσχυση όλων των ανταλλαγών φοιτητών και στα πλαίσια του Erasmus και σε αυτό κατανοούμε πόσο αναγκαία είναι η υιοθέτηση των διδακτικών μονάδων, ώστε να μπορούν οι φοιτητές μας να πάνε στο εξωτερικό, αλλά να φέρνουμε και φοιτητές στο εσωτερικό, που είναι από τα μεγαλύτερα στοιχεία.

Υπάρχει ένας τέταρτος άξονας που είναι οριζόντιος (συνένωση). Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σε όλες τις χώρες να υπάρχει μία ραγδαία προσπάθεια **συνένωσης ακόμα και πολύ μεγάλων Πανεπιστημίων**. Τρία Πανεπιστήμια στο Στρασβούργο σε όλη την περιφέρειά του, οχτώ στη Δανία, σε όλες τις χώρες γίνεται μία τέτοια προσπάθεια.

Αυτό έχει ως στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και τη δημιουργία πανεπιστημιακών «πυλώνων» αριστείας μεγάλης εμβέλειας, τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση του διδακτικού προσωπικού, τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των υποδομών, την ελαχιστοποίηση των διοικητικών και διαχειριστικών δαπανών, την ενθάρρυνση συνεργασίας μεταξύ μονάδων Πανεπιστημίων και Ερευνητικών κέντρων.

Προς αυτή την κατεύθυνση της χωροταξικής και θεματικής αναδιάρθρωσης θα προχωρήσουμε με γρήγορα βήματα. **Τα κριτήρια θα είναι πρωτίστως ακαδημαϊκά και δευτερευόντως οικονομικά και κοινωνικά.** Δεν ξεκινάμε λέγοντας ότι πρέπει να κλείσουν κάποια με απλές προσεγγίσεις. Θα πρέπει να θέσουμε τα ακαδημαϊκά κριτήρια για τη συγχώνευση, για την κατάργηση, για τις συνενώσεις, ώστε να προχωρήσουμε σε ένα νέο τοπίο.

Και εδώ πρέπει να πούμε άλλη μια αλήθεια. Τα Greek statistics υπάρχουν και στην Παιδεία. **Προσπαθούμε με τον Υφυπουργό εδώ και εννιά μήνες να έχουμε μία πλήρη εικόνα των δεδομένων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης** - την καταγραφή των υποδομών, την καταγραφή του εκπαιδευτικού και του διοικητικού δυναμικού, των φοιτητών, των αποφοίτων, αυτών που παίρνουν πτυχίο κάθε χρόνο- **και είναι εξαιρετικά δύσκολο.**

Η σωστή λειτουργία της βάσης δεδομένων, η οποία είναι σε εξέλιξη και θα έχουμε με τα ηλεκτρονικά συγγράμματα μια πρώτη καταγραφή των ενεργών φοιτητών, είναι «εκ των ων ουκ άνευ», δεν μπορούμε να προχωρήσουμε σε αποφάσεις αν δεν έχουμε μία πολύ καλή βάση δεδομένων.

Εδώ θεωρούμε ότι σε αυτή την κατεύθυνση μπορεί να συνεισφέρει εποικοδομητικά η πρόταση για τη σύσταση **Περιφερειακών Συμβουλίων**, με επιστημονική και κοινωνική συμμετοχή, τα οποία θα έχουν υπό την ομπρέλα τους και τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ και τα Ερευνητικά Κέντρα σε κάθε περιφέρεια και θα παίξουν έναν κυρίαρχο ρόλο σε αυτή την ιστορία των συγχωνεύσεων και των συνενώσεων.

Τελειώνοντας και έχοντας έτσι θίξει επιγραμματικά ζητήματα τα οποία θα μας απασχολήσουν σε όλο το επόμενο διάστημα, θα έλεγα ότι επειδή το **μεγάλο στοίχημα της χώρας είναι η ανάπτυξη, ξέρουμε όλοι ότι η ανάπτυξη δεν έρχεται με νόμους. Η**

ανάπτυξη μακροπρόθεσμα έρχεται με Παιδεία, είναι λοιπόν η ώρα να κάνουμε όλοι το καλύτερο.

Κυρίες και κύριοι Πρυτάνεις και Πρόεδροι των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων, αγαπητοί εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων, σήμερα βρισκόμαστε ΌΛΟΙ εδώ. η Πολιτική Ηγεσία του Υπουργείου, Βουλευτές, εκπρόσωποι της Κυβέρνησης και της Βουλής. Θεωρούμε ότι και εσείς έχετε ένα πολύ μεγάλο βάρος αυτής της μεγάλης αλλαγής. Εσείς εκπροσωπείτε σήμερα **τις δυνάμεις της διανόησης και της αλλαγής στη χώρα** - όπως σε όλες τις μεγάλες περιόδους αλλαγών έτσι και τώρα- είμαστε σίγουροι **ότι η πρωτοπορία θα έρθει από τις δυνάμεις της Παιδείας, δηλαδή από σας.**